

Noty o autorach

Noty o autorach, gościach Biennale Ars Polonia 2014 w Opolu noszące tytuł *Zbiegną się wszystkie światła stromy* patrz wewnątrz numeru: Barbara Drażkowska, Marcin Lenarczyk, Szymon Brzózka, Mischa Gianocovich AKA Mischa Ying, Ewa Benesz, Joanna Helander, Bo Persson, Inga Fonar Cocos, Renata Buziak, Miłosz Benedyktowicz, Andriej Chrzanowski, Andrzej Klimowski, Camilla Panufnik, Andrzej Panufnik, Roxanna Panufnik, Krystyna Piotrowska, Tomasz Pobóg-Malinowski, Joanna Rajkowska, Eugeniusz Rudnik, Barbara Goshu, Worku Goshu, Izabela Plucińska.

Małgorzata Baranowska – (zm. 22 stycznia 2012 w Warszawie) poetka, pisarka, krytyk i historyk literatury, varsavianistka. Pracowała w Instytucie Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk. Publikowała w czasopismach „Teksty Drugie”, „Res Publica Nowa”, „Twórczość”, „Konteksty”. Dwukrotnie nominowana do Nagrody Literackiej Nike: w 2000 za książkę *Prywatna historia poezji* oraz w 2004 za książkę *Posłaniec uczuć: prywatna historia pocztówki*. Autorka m.in.: *Miasto* (1975) – wiersze; *Zamek w Pirenejach* (1980) – wiersze; *Surrealna wyobraźnia i poezja* (1984); *Pamiętnik mistyczny* (1988), *To jest wasze życie. Być sobą w chorobie przewlekłej* (1994); *Warszawa: miesiące, lata, wieki* (1996); *Prywatna historia poezji* (1999); *Posłaniec uczuć: prywatna historia pocztówki* (2003); *Tylko się rozejrzeć. Szczęście codzienne* (2004).

Zbigniew Benedyktowicz – antropolog kultury. Wykładowca w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej UW, pracuje w Instytucie Sztuki PAN w Warszawie, kierował Zakładem Antropologii Kultury, Filmu i Sztuki Audiowizualnej. Redaktor naczelny kwartalnika „Konteksty”, członek redakcji „Kwartalnika Filmowego”. Zajmuje się problematyką wyobraźni symbolicznej i antropologią kultury współczesnej. Autor licznych artykułów na ten temat, współautor i redaktor naukowy książek: *Film i kontekst* (1988), *Sztuka na wysokości oczu. Film i antropologia* (1991), *Zbigniew Rybczyński – podróżnik do krainy niemożliwości* (1993). Autor książek z zakresu antropologii kultury: *Dom*

w tradycji ludowej [z Danutą Benedyktowicz] (1992), *Portrety „Obcego”. Od stereotypu do symbolu* (2000), *Dom – droga istnienia. Dom w tradycji ludowej*, [w:] 7. Triennale Sztuki Sacrum *Dom – droga istnienia*. Miejska Galeria Sztuki w Częstochowie, Częstochowa 2009, *The Home – the Way of Being. Home in Folk Tradition* [z Danutą Benedyktowicz], Częstochowa 2009, *Elementarz tożsamości* (2016).

Janusz Bogucki – (zm. 18 listopada 1995) historyk, krytyk i animator sztuki. Wydarzenia artystyczne inicjowane przez Boguckiego były przedsięwzięciami ekumenicznymi rozumianymi bardzo szeroko: jako spotkanie różnych religii, światopoglądów, nurtów sztuki oraz działań artystycznych, łączenie podzielonego. Artystyczna, teoretyczna i edukacyjna działalność Janusza Boguckiego oraz jego bogaty dorobek miały wpływ na wypracowanie ostatecznego kształtu kierunku edukacji artystycznej w Instytucie Artystycznym WSP UMK w Toruniu. Podstawowym założeniem kierunku jest integracja i harmonijne połączenie kształcenia artystycznego, humanistycznego i edukacyjnego. Rada Programowa kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, w 2005 roku jednogłośnie podjęła uchwałę o ustanowieniu Medalu Janusza Boguckiego, przyznawanego rokrocznie najwybitniejszemu absolwentowi kierunku. Fundacja powstała z inicjatywy Janusza Boguckiego i Niny Smolarz, została zarejestrowana w styczniu 1992. Siedzibą fundacji były pomieszczenia Starej Kuchni na Mokotowie, w której utworzono Ekumeniczny Klasztor będący stałym miejscem działań artystycznych.

Katarzyna Bojarska – adiunkt w Instytucie Badań Literackich PAN, w Zespole do Badań nad Literaturą i Kulturą Późnej Nowoczesności, członkini Uniwersytetu Muri im. Franza Kafki. Autorka tekstów i przekładów zainteresowana relacjami sztuki, literatury, historii i psychoanalizy, tłumaczka. Autorka książki *Wydarzenia po Wydarzeniu: Białoszewski – Richter – Spiegelman* (2012). Członkini zespołu redakcyjnego „Tekstów Drugich”; współzałożycielka i redaktorka pisma „Widok. Teorie i praktyki kultury wizualnej”.

Stanisław Chojnacki – (zm. 3 lipca 2010 w Sudbury, Ontario w Kanadzie) polski historyk sztuki, etiopista, był badaczem i kolekcjonerem etiopskich dzieł sztuki. Był twórcą, a przez wiele lat był dyrektorem Biblioteki i Muzeum Instytutu Studiów Etiopskich Uniwersytetu Haile Sellasie I w Addis Abebie. Po 26 latach spędzonych w Etiopii w 1976 wyjechał do Kanady. Część swojej kolekcji etiopskich krzyży i przedmiotów liturgicznych przekazał w darze Muzeum Narodowemu w Warszawie. Aktualnie obiekty te eksponowane są w Sali VII Galerii Faras im. Profesora Kazimierza Michałowskiego w Muzeum Narodowym w Warszawie.

Krystyna Czerni – krytyk i historyk sztuki, pracownik Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Autorka licznych tekstów o sztuce, a także programów telewizyjnych opartych na wywiadach z artystami. Autorka książek: *Nie tylko o sztuce: Rozmowy z profesorem Mieczysławem Porębskim*; *Rezerwat sztuki: tropami artystów polskich XX wieku*, Kraków 2000, *Tadeusz Kantor: malarstwo i teatr, przewodnik po twórczości artysty*, Bydgoszcz 2002, *Nowosielski*, Kraków 2006, *Nietoperz w świątyni. Biografia Jerzego Nowosielskiego*, Kraków 2011, *Sztuka po końcu świata*, Kraków 2012.

Piotr Dąbrowski – kolekcjoner, ekspert w dziedzinie plakatu polskiego, zawodowo związany z tą dziedziną sztuki od 1980 roku, w latach 1981-1997 współprowadzący warszawską Galerię Grafiki i Plakatu, współzałożyciel International Vintage Poster Dealers Association – międzynarodowej organizacji z siedzibą w Nowym Jorku zrzeszającej renomowanych dealerów plakatów. Właściciel największej, istniejącej od 1997 roku internetowej galerii plakatu polskiego www.theartofposter.com oferującej 7300 plakatów z lat 1899-2013. Organizator wystaw, wydawca, pasjonat stale uzupełniający i rozwijający liczącą około 20 000 polskich plakatów kolekcję.

Victoria Garnons-Williams – wykładowczyni na Queensland University of Technology w Creative Industries Faculty. W 2009 roku otrzymała nagrodę QUT Vice-Chancellor's Performance Award za wybitne osiągnięcia w pracy w Faculty Core Unit, Photomedia and Artistic Practice.

Jacek Gernat – historyk sztuki, doktorant w Instytucie Historii Sztuki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, gdzie również ukończył studia magisterskie (2011). Przygotowywana przez niego pod kierunkiem prof. dr. hab. Tadeusza J. Żuchowskiego dysertacja doktorska dotyczy działalności rzeźbiarskich rodzin Klahrów, Kutzerów i Thammów w XVIII-XX wieku na obszarze Hrabstwa Kłodzkiego i przyległych doń terenów Śląska. Jego zainteresowania obejmują sztukę nowożytną, rzeźbę XVIII-XX wieku, rzeźbę współczesną, w szczególności twórczość Władysława Hasióra i Antoniego Rząsy.

Krzysztof Gierałtowski – fotograf. Znakomity interpretator ludzkich twarzy, twórca własnych, przenikliwych wizji portretowanych osób. Fotografuje od 1961, wystawia od 1963 roku. Dla potrzeb prasy i wydawnictw fotografował modę, reklamę, był autorem reportaży z zakładów przemysłowych i wielkich budów. Był stałym współpracownikiem miesięcznika „Ty i ja”, tygodnika „Perspektywy”, tygodnika „Razem”, „ITD.”. Był członkiem Rady Artystycznej kwartalnika „6x9 Fotografia”, współpracował z miesięcznikiem „Twój Styl”. Od 1996 roku prowadzi Galerię/Studio Gierałtowskie-

go. Realizował kampanie reklamowe w Polsce i Europie Zachodniej. Jest twórcą liczącej ponad 80 tysięcy negatywów kolekcji *Polacy, portrety współczesne*. Swoje prace prezentował na licznych wystawach indywidualnych i zbiorowych w renomowanych muzeach i galeriach w kraju i za granicą. Zagraniczne i krajowe agencje reklamowe często wykorzystują jego zdjęcia polskiej inteligencji w różnorodnych kampaniach społecznych i reklamowych. W 1998 roku ukazał się album Krzysztof Gierałtowski. *Portrety* (Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe). W II programie TVP powstał film *Polacy, Polacy* Borysa Lankosza prezentujący Krzysztofa Gierałtowskiego podczas portretowania Wisławy Szymborskiej, Stanisława Lema i Krzysztofa Pendereckiego. Artysta opowiada w nim o swojej pracy albo, wcielając się w postać Stańczyka, królewskiego błazna, snuje refleksje na temat dzisiejszych czasów.

Marcin Giżycki – krytyk i historyk sztuki; autor książek z dziedziny historii filmu i zjawisk kultury artystycznej. Wykładowca w Rhode Island School of Design w USA, profesor w Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych w Warszawie. Opublikował m.in. *Nie tylko Disney – rzecz o kinie animowanym* (2000), *Koniec i co dalej?* (2001), *Słownik kierunków, ruchów i kluczowych pojęć sztuki drugiej połowy XX wieku* (2002), *Wenders do domu! Europejskie filmy o Ameryce i ich recepcja w Stanach Zjednoczonych* (2006).

Ewelina Godlewska-Byliniak – kulturoznawczyni, absolwentka Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych na UW, adiunkt w Zakładzie Teatru i Widowisk IKP. Autorka książek *Tadeusz Kantor: sobowtór, melancholia, powtórzenie* (2011) oraz *Teatr radiologiczny Tymoteusza Karpowicza* (2012). Obecnie jej zainteresowania badawcze koncentrują się wokół kategorii niepełnosprawności w teatrze i widowiskach XX wieku.

Łucja Iwanczewska – adiunkt w Katedrze Performatyki UJ, absolwentka teatrologii Uniwersytetu Jagiellońskiego i podyplomowych studiów z zakresu Gender w Instytucie Sztuk Audiowizualnych UJ. Autorka książek: *Muszę się odrodzić. Inne spotkania z dramatami Stanisława Ignacego Witkiewicza* (Księgarnia Akademicka, 2007), *Samoprezentacje. Sade i Witkacy* (Księgarnia Akademicka, 2010). Zajmuje się teatrem i dramatem XX wieku, głównie dramaturgią Stanisława Ignacego Witkiewicza, teatrem Jerzego Grotowskiego, Tadeusza Kantora.

Antoni Kroh – historyk kultury, pisarz, tłumacz. Długoletni współpracownik kwartalnika „Konteksty – Polska Sztuka Ludowa”. W latach 70. komisarz konkursów i wystaw sztuki ludowej Karpat Polskich. Współautor (z Barbarą Magierową) wystaw: *Łemkowie; Duchy epoki, czyli pierwsza wojna światowa trwa do dziś, Tradycje so-*

kolstwa polskiego, *Spisz*. Opublikował m.in. *Współczesna rzeźba ludowa Karpat Polskich* (1979), *O Szwejku i o nas* (1992, 2002), *Sklep potrzeb kulturalnych* (2000, 2005, 2010), *Tatry i Podhale* (2002, 2005), *Łemkowszczyzna* (2006), *Praga* (2007), *Losy dobrego żołnierza Szwejka czasu wojny światowej* (nowy przekład z komentarzami, 2009), *Starorzeczka* (2010).

Marta Kufel – doktorantka Wydziału Polonistyki UJ. W swoich badaniach nad polskim teatrem XX wieku, poszukując nowej formuły opisu doświadczenia po Zagładzie, podejmuje próby łączenia chrześcijańskiej nieortodoksyjnej teologii z wybranymi zjawiskami polskiego teatru oraz nowoczesnej filozofii. Laureatka Instytutu Teatralnego w konkursie na najlepszą pracę magisterską z wiedzy o teatrze, której rozwinięcie stanowi książka *Błędne Betlejem Tadeusza Kantora* (Kraków 2013). Publikowała m.in. w „Teatrze” i „Performerze”.

Janusz Lachowski – literaturoznawca i filmoznawca. Autor kilkunastu artykułów koncentrujących się na problematyce relacji pomiędzy literaturą a filmem, zaangażowania pisarzy w twórczość filmową i na historii kina, głównie przedwojennego. Na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej obronił rozprawę doktorską na temat twórczości filmowej awangardowego poety Anatola Sterna; obecnie przygotowuje na jej podstawie książkę. Pracuje w Zakładzie Rękopisów Biblioteki Narodowej, w którym zajmuje się opracowaniem Archiwum Themersonów.

Przemysław Łoś – profesor Instytutu Chemii Przemysłowej im. Profesora Ignacego Mościckiego w Warszawie. W latach 1975–1989 zaangażowany w działania parateatralne oraz w projekty teatrów studenckich. Kierował działaniami parateatralnymi w organizowanych przez siebie zespołach we Wrocławiu. W latach od 1975 (od Uniwersytetu Poszukiwań Teatru Narodów we Wrocławiu, kiedy współpracował ze Zbyskiem Cynkutisem i Reną Mirecką) do 1982 roku brał czynny udział w większości działań parateatralnych realizowanych w Polsce przez Instytut Aktora Teatr Laboratorium. Był czynnym uczestnikiem Teatru Źródeł w Polsce. Uczestniczył też sporadycznie w projektach Ewy Benesz.

Barbara Magierowa – artysta plastyk, grafik książkowy, wystawiennik. Autorka ekspozycji stałych i wystaw czasowych w Muzeum Okręgowym w Nowym Sączu. Współpracowała z Antonim Krohem przy dużych wystawach: *Łemkowie* (Nowy Sącz), *Duchy epoki, czyli pierwsza wojna światowa trwa do dziś* (Nowy Sącz, Warszawa), *Tradycje sokolstwa polskiego* (Nowy Sącz), *Spisz* (Sejny, Kraków, Bratysława, Stara Lubowia, Kieżmark, Lewocza). Od 1984 roku pracuje z Antonim Krohem nad *Prywatnym Leksykonem Współczesnej Polszczyzny*.

Piotr Matywiecki – poeta, eseista. Opublikował kilkanaście tomów wierszy, w tym *Zdarte okładki* (wiersze zebrane, 2009) i *Widownia* (2012). Autor książek eseistycznych: *Kamień graniczny* (1994), *Dwa oddechy. Szkice o tożsamości żydowskiej i chrześcijańskiej* (2010), *Mysli do słów. Szkice o poezji* (2013), *Świadomość – esej filozoficzno-poetycki* (2014). Autor antologii poezji polskiej *Od początku* (1997) obejmującej całe dzieje liryki od średniowiecza do XX wieku. Stały współpracownik II programu Polskiego Radia. Laureat wielu nagród literackich, m.in. nagrody Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, „Gdynia”, „Silesius” oraz „Kamień”. Dwukrotny finalista nagrody „Nike”. Członek polskiego PEN Clubu, Związku Literatów Polskich (przed jego rozwiązaniem w 1983), Stowarzyszenia Pisarzy Polskich.

Adam Mazur – krytyk, historyk sztuki i amerykanista, adiunkt na Uniwersytecie Artystycznym w Poznaniu. Kurator wystaw, m.in. *Nowi dokumentaliści, Efekt czerwonych oczu. Fotografia polska XXI wieku, Schizma. Sztuka polska lat '90*. Autor książek *Kocham fotografię* (2009, 2012), *Historie fotografii w Polsce 1839-2009* (2010), *Decydujący moment. Nowe zjawiska w fotografii polskiej po 2000* (2012), *Głębia ostrości* (2014). Redaktor naczelny magazynu „Szum”.

Paweł Próchniak – historyk literatury, krytyk literacki, profesor zwyczajny w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, gdzie kieruje Katedrą Literatury Współczesnej i Krytyki Literackiej. Przewodniczący Komisji Wydawniczej Komitetu Nauk o Literaturze PAN. Pełnomocnik zarządu Fundacji im. Zbigniewa Herberta (ds. programowych). Wieloletni współpracownik Ośrodka „Brama Grodzka – Teatr NN”. Pomysłodawca i współorganizator „Miasta Poezji” w Lublinie. Autor monografii: *Sen nożownika. O twórczości Ludwika Stanisława Licińskiego* (Lublin 2001), *Pęknięty płomień. O pisarstwie Tadeusza Micińskiego* (Lublin 2006), *Modernizm: ciemny nurt. Studia z dziejów poezji* (Kraków 2011), *Ryszard Krynicki. Monografia w toku* (2015) oraz książek o literaturze ostatnich dziesięcioleci: *Wiersze na wietrze (szkice, notatki)* (Kraków 2008), *Zamiar ze słów (szkice, notatki)* (Kraków 2011). Pomysłodawca i redaktor naczelny witryny: stronypoezji.pl.

Małgorzata Sady – absolwentka filologii angielskiej. Współpracuje z centrami sztuki, festiwalami filmowymi i teatralnymi w kraju i za granicą jako tłumacz, kurator, uczestnik i twórca projektów artystycznych. Od lat 90. propaguje twórczość Franciszki i Stefana Themersonów we współpracy z Archiwum Themersonów w Londynie. Jest autorką licznych przekładów z zakresu sztuki współczesnej, historii, filozofii, literatury, autorką esejów dotyczących sztuki, filmu i literatury publikowanych w kraju i za granicą.

Zbigniew Benedyktowicz, Małgorzata Sady *All Corners of the World will Come Together – Conversation about the 4th Edition of the 2014 Ars Polonia Biennale in Opole*

Małgorzata Sady *4th Biennale Ars Polonia in Opole*

Małgorzata Sady *All Corners of the World Will Come Together – Program of 4th Edition of Biennale*

Janusz Bogucki *Ewa's Theatre*

Ewa Benesz *I Don't Love Mickiewicz; On Zbigniew Herbert; Nell'atto del creare; Kore e Demetra nell'isola; Letter to Orpheus; Legend*

A series of texts presenting the artistic undertakings of Ewa Benesz, an actress associated with, i.a. the Puławy Theatre Studio and the Laboratory Theatre. Extracts from journals and accounts by her co-workers pertain to, among others, the period when Benesz co-created the Puławy Theatre Studio and travelled across Eastern Poland reciting the text of *Master Thaddeus*; they also depict her subsequent para-theatrical activity in Italy.

Przemysław Łoś *"Master Thaddeus" by Adam Mickiewicz and Ewa Benesz – a Note about the Need for Contemplation*

Małgorzata Baranowska *The Internal Window of a City*

The article has been published in catalogue for the exhibition *Miłosz Benedyktowicz 1945-1992*. The Gallery and the Museum of the Academy of Fine Arts In Warsaw, December 1994-January 1995.

Joanna Helander *Biography; Returning; Postcard for Leopold*

A series of texts about the artistic ventures of Joanna Helander, photographer, director, and author born in a Jewish German-speaking family from Silesia and since 1971 living as an émigré in Sweden. The presented texts refer to the artist's difficult and complicated family history ever intermingled with the history of Nazism and communism.

Inga Fonar Cocos *Biography; Name; Between Homelands*

Block of texts about Inga Fonar Cocos, an Israeli artist born in Poland and a resident of Tel Aviv, author of predominantly video works such as "Name" described in this text.

Renata Buziak *Biography; Exhibition in Opole; Record*
Block of texts about Renata Buziak, Polish artist working and living in Australia.

Victoria Garnons-Williams *Renata Buziak: "Floribundum in extremis"*

Text about photographic work of Renata Buziak in the context of history of photography.

Andrzej Chrzanowski *Biography; About Josif Brodski; Conversation*

Block of texts about Andrzej Chrzanowski, film director, scenarist, author of the animated movies, working and living in Moscow.

Andrzej Panufnik, Camilla Panufnik, Roxana Panufnik *Polish Pines*

Family members recollect Andrzej Panufnik – Polish composer and director who in 1954 emigrated to England. The authorities of People's Poland issued a censorship ban on the performance and publication of his compositions, not revoked until 1977.

Andrzej Klimowski *Biography*

Marcin Giżycki *Posters by Andrzej Klimowski*

Marcin Giżycki *Andrzej Klimowski, Poet of Reality and Dreams*

Marcin Giżycki presented the life and works of the titular painter, graphic artist, and author of graphic stories, posters, book illustrations and animated films, and a descendant of Polish émigrés living in England.

Krystyna Piotrowska *I Left Poland Because...; Her Hair; Salvation*

A series of texts discussing the artistic undertakings of Krystyna Piotrowska – a representative of the visual and graphic arts, author of films and video installations, and curator – pertaining to the problem of memory, Jewish identity, consequences of the events of March 1968, and the story of her emigration to Sweden.

Katarzyna Bojarska *Art of the Sites of Oblivion*

A text accompanying and summing up successive editions of the *Próżna* Project. "By organising in

2005-2010 exhibitions of most recent Polish and foreign art displayed in town houses, entrances, courtyards, and their relics in Próżna Street, Krystyna Piotrowska staged meetings with history that proved to be equally non-obvious and painful. Through the intermediary of imagination and artistic undertakings this project brought to life not so much an absent world of the past (absent materially but present in the conceptual reality of the town and some of its residents) as the fact that this world has been annihilated and that in a short while its remnants will vanish together with a chance that someone might stumble across them and laboriously extract the art of memory by resorting to art".

Tomasz Pobóg-Malinowski *Means of Artistic Expression of Western Sub-culture within the Context of Trends and Tendencies in Art of the 1960s; Dictionary of Terms from the "Beat Generation" Slang Subsequently Used by Young Hippies and Students during the 1960s*

Fragments of a diploma dissertation presented by the author at the Łódź Film School in 1974. A description of counterculture currents developing in the 1960s, such as the beatnik and hippie subculture, as well as their connections with the domain of art, i.a. pop art, graffiti, and the alternative theatre.

Joanna Rajkowska *Biography; "Chariot"*

Portrayal of the artist and a description of her most important works, i.a. the *Chariot* project realised in London in 2010.

Eugeniusz Rudnik *Explication – "We"*

Selected texts and manifestos by Eugeniusz Rudnik (1932-2016), acclaimed composer, sound editor, and pioneer of electronic music in Poland, referring to, i.a. his work at the Polish Radio Experimental Studio.

Eugeniusz Rudnik *I Am So Proud That I Begin to Whisper Quietly – I'm Important...*

Reminiscences by an outstanding Polish composer, electronics engineer, and sound director (d. October 2016) about the beginnings of electronic music in Poland (at the acclaimed Polish Radio Experimental Studio).

Barbara Goshu *Biography; Under the Umbrella of Love*

Stanisław Chojnacki *Paintings by Barbara and Worku Goshu*

Fascination with the Ethiopian tradition of the icon inspired Barbara Goshu to paint on stone and wooden board. S. Chojnacki presented the artistic undertakings of Barbara and Worku Goshu and their striving towards attaining equilibrium between modern means of expression and the traditional atavistic manner used by the painters of ancient Ethiopia.

Izabela Plucińska *Biography; Account [I Observed the New Me ...]; "I Can Do Anything That I Devise"* - *Izabela Plucińska Talks to Kuba Grabski*

Block of texts about Izabela Plucińska, a Polish artist living in Berlin and author of, i.a. the oft-rewarded animated film *Jam Session*.

Piotr Matywiecki *Photography*

An essay by Piotr Matywiecki, poet and essayist, about the literary context of photography: "One of the most influential contemporary myths is that of photography. To a certain degree the present-day world has adapted itself to the photograph and became 'photogenic'. By the very nature of things this myth performs its greatest role in all that is visual and in the domain of the visual arts. Nonetheless, in a manner befitting a myth, it has already long ago expanded onto other spheres. In my essay I shall deal with the photographic qualities of speech, or, more narrowly, of literature and even more precisely: the works of Franz Kafka. The characteristic feature of this *oeuvre*, however, means that it immediately universalises each aspect of the reality, which it absorbs because it looks at it from a distance. In other words, while writing about the photographic qualities of Kafka's prose I shall, by the force of things, write simply about literature as such and human speech. Quite possibly, it is precisely language that guides photography out of the darkroom of the myth and into the light of rationality. I cannot look at a photograph and think about it without activating assorted literary references in my consciousness".

Adam Mazur *Self-portrait of Europeans*

The author brings the reader closer to the conception and theme of two exhibitions of the photographic portrait on show in 2015 and 2016 in European centres: *FACES European Portrait Photography since 1990* and *Mit anderen Augen. Das Porträt in der zeitgenössischen Fotografie*. While referring to assorted ways of representing Eastern Europe and Poland the author pondered the reasons for the frailty of Polish portrait photography. An outline of the historical context of Polish post-1989 portrait photography is preceded by an analysis of works by Krzysztof Gierałtowski, the only Polish photographer to uninterruptedly pursue the portrait since the 1960s. The text ends with an analysis of *Portrety bez twarzy*, a book by Gierałtowski, which constitutes both his manifesto and a settlement of accounts, with the artist regarding himself as a great failure at the time of political, social, and technological changes.

Zbigniew Benedyktowicz, Krzysztof Gierałtowski *Why a Portrait Without a Face? – Recorded Conversation*

A conversation concerning *Portrait Without a Face* – an exhibition and album by Krzysztof Gierałtowski presenting a series of photographs of eminent rep-

representatives of Polish culture and politics. While recounting the circumstances of the origin of particular photographs their author disclosed workshop arcana and portrayed the characteristic style of his creative photography.

Barbara Magierowa, Antoni Kroh *Poles and Poland* (Fragments of "Prywatny Leksykon Współczesnej Polszczyzny")

Fragment of the monumental *Prywatny Leksykon Współczesnej Polszczyzny* [entry: *Poles and Poland*] encompassing expressions, sayings, and metaphors that appeared (and often had already vanished) in the vernacular and the press after 1945.

Barbara Magierowa, Antoni Kroh *The Palace of Culture and Its Surrounding in the Polish Language*

Fragment of the monumental *Prywatny Leksykon Współczesnej Polszczyzny* [entry: *Poles and Poland*] encompassing expressions, sayings and metaphors that appeared (and often had already vanished) in the vernacular and the press after 1945.

Ewelina Godlewska-Byliniak, Łucja Iwanczewska, Marta Kufel *Kantor. Theorem of Salvation*

An account of a meeting discussing Marta Kufel's book: *Błędne Betlejem Tadeusza Kantora* (2013), which took place in the Theatre Institute in Warsaw.

Paweł Próchniak *Places of Non-existence* (Extracts)

The essay deals with relations between topography and literature co-creating the "syntax" and the "lexis" of meanings variously connected with Shoah. The analytical material consists of texts by outstanding poets and prose writers: Tadeusz Różewicz, Leopold Staff, Krzysztof Kamil Baczyński, Mieczysław Jastrun, Jerzy Ficowski, Leo Lipski, and Ludwik Hering, as well as anonymous notes and oral testimony attempting to tackle an "incomprehensible and inexpressible reality", while the titular "places of non-existence" affected by the Holocaust are empty husks of "real presence" albeit, at the same time, they store – in the manner of negatives – actual existence subjected to extermination and annihilated.

Jacek Gernat *The Nautical and Pomeranian Monuments of Władysław Hasiór*

After 1945 the cultural landscape of Pomerania was enhanced by numerous monuments, which comprised an essential propaganda element of shaping a new, Polish identity for this territory, a task pursued by the communist authorities. This objective was served by the monuments' iconography connected with the sea and pertaining to Pomerania and its links with the Fatherland, restored as a result of armed combat. Such symbolic is associated with monuments by Władysław

Hasiór (1928-1999), author of three novel conceptions of statues intended for this region. The solutions proposed by Hasiór make use of motifs close to the propaganda iconography of other Pomeranian monuments dating from the time of People's Poland; simultaneously, their high artistic standard and original features make it possible to hazard the opinion that the sculptor conceived the lofty historical theme as a pretext enabling him to realise his pioneering notions, a feat accomplished by *Ptaki* (Birds) in Koszalin.

Krystyna Czerni *Homework Assignment: A Composition*

An essay on the works of Bettina Bereś, locating them within the perspective of a discussion about experiencing daily life and the "female experience" as well as within the context of the concept of "bustling about" described by Jolanta Brach-Czaina. Another counterpoint to Bettina Bereś' *oeuvre* is her mother, Maria Pinińska-Bereś.

Janusz Lachowski *New Research Perspectives on Franciszka and Stefan Themerson's oeuvre. The Case of Film Output*

Franciszka and Stefan Themerson's achievements are becoming increasingly popular among Polish researchers. Although the artistic work of *Drobiazg melodyjny* authors inspired the appearance of an extensive academic literature, also for the general public, it seems that the Themersons remain artists who are not studied in depth and that many research topics connected with them have not yet been discovered. What lies behind this situation is not only versatility of their interests and an extensive output, but also a distant location of the archive they left, whose major part remained in Great Britain until the end of 2014. The article concerns new research perspectives, especially those connected with film output, which arose when almost whole Themersons' legacy was brought to Poland. Undoubtedly the presence of the archive in our native country will enable the analysis of so far either unknown or no well researched areas of life and activity of the extraordinary tandem.

Polska Sztuka Ludowa

KONTEKSTY

♦ CULTURAL ANTHROPOLOGY ♦ ETHNOGRAPHY ♦ ART ♦

2016 rok LXX nr 2 (313). Indeks 369403. ISSN 1230-6142.

INSTITUTE OF ART POLISH ACADEMY OF SCIENCES, SOCIETY LIBER PRO ARTE

Contents 2 2016

ZBIGNIEW BENEDYKTOWICZ,	<i>All Corners of the World will Come Together – Conversation</i>
MAŁGORZATA SADY	<i>about the Fourth Edition of the 2014 Ars Polonia Biennale in Opole</i>
MAŁGORZATA SADY	<i>4. Ars Polonia Biennale in Opole</i>
JANUSZ BOGUCKI	<i>Ewa's Theatre</i>
EWA BENESZ	<i>I Don't Love Mickiewicz</i>
PRZEMYSŁAW ŁOŚ	<i>"Master Thaddeus" by Adam Mickiewicz and Ewa Benesz – a Note about the Need for Contemplation</i>
EWA BENESZ	<i>Nell'atto del creare</i>
ZBIGNIEW BENEDYKTOWICZ	<i>Between Warsaw and East Village</i>
MAŁGORZATA BARANOWSKA	<i>The Internal Windows of a City</i>
JOANNA HELANDER	<i>Returning;</i>
BO PERSSON, JOANNA HELANDER	<i>Watching the Moon at Night</i>
INGA FONAR COCOS	<i>Two Homelands</i>
RENATA BUZIAK	<i>Exhibition in Opole</i>
VICTORIA GARNONS-WILLIAMS	<i>Renata Buziak: Floribundum in extremis</i>
ANDRIEJ CHRZANOWSKI	<i>About Josif Brodski</i>
ANDRIEJ CHRZANOWSKI	<i>Interview for the BBC</i>
CAMILLA, ANDRZEJ, ROXANA PANUFNIK	<i>Biography</i>
ANDRZEJ KLIMOWSKI	<i>Biography</i>
MARCIN GIŻYCKI	<i>Posters by Andrzej Klimowski</i>
MARCIN GIŻYCKI	<i>Andrzej Klimowski, Poet of Reality and Dreams</i>
KRYSZYNA PIOTROWSKA	<i>Salvation</i>
KATARZYNA BOJARSKA	<i>Art of the Sites of Oblivion</i>
KRYSZYNA PIOTROWSKA	<i>I Left Poland Because...</i>
TOMASZ POBÓG-MALINOWSKI	<i>Means of Artistic Expression of Western Subculture within the Context of Trends and Tendencies in Art of the 1960s</i>
JOANNA RAJKOWSKA	<i>Chariot</i>
EUGENIUSZ RUDNIK	<i>Explication – "We"</i>
BARBARA GOSHU	<i>Under the Umbrella of Love...</i>
STANISŁAW CHOJNACKI	<i>Paintings by Barbara and Worku Goshu</i>
IZABELA PLUCIŃSKA	<i>Observed the New Me ...</i>
PIOTR MATYWIECKI	<i>Photography</i>
ADAM MAZUR	<i>Self-portrait of Europeans</i>
ZBIGNIEW BENEDYKTOWICZ, KRZYSZTOF GIERAŁTOWSKI	<i>Why a Portrait Without a Face? – Recorded Conversation</i>
BARBARA MAGIEROWA, ANTONI KROH	<i>Poles and Poland (Fragments of Prywatny Leksykon Współczesnej Polszczyzny)</i>
BARBARA MAGIEROWA, ANTONI KROH	<i>The Palace of Culture and Its Surrounding in the Polish Language</i>
EWELINA GODLEWSKA-BYLIŃIAK, ŁUCJA IWANCZEWSKA,	
MARTA KUFEL	<i>Kantor. Theorem of Salvation</i>
PAWEŁ PRÓCHNIAK	<i>Places of Non-existence (Extracts)</i>
JACEK GERNAT	<i>The Nautical and Pomeranian Monuments of Władysław Hasiór</i>
KRYSZYNA CZERNI	<i>Homework Assignment: A Composition</i>
JANUSZ LACHOWSKI	<i>New Research Perspectives on Franciszka and Stefan Themerson's oeuvre. The Case of Film Output</i>